

PROFESORU PAVLOVI ŘÍČANOVÍ K ŽIVOTNÍMU JUBILEU

Rád se připojuji k celé řadě gratulantů, kteří letos na jaře popřáli ještě „mnohá léta“ a přiměřené zdraví profesoru Pavlovi Řičanovi. Ještě předtím, než jsem na začátku sedmdesátých let zamířil na studium psychologie na FF UK, věděl jsem nejenom o tom, že žije v Praze a pracuje v oboru klinické psychologie, ale že je absolventem dvou vysokých škol, což je – a v té době bylo o to více – vzácné, ale tyto dvě konkrétní školy zřejmě absolvoval málokdo: v roce 1957 dokončil studium teologie na Komenského evangelické teologické fakultě v Praze a v roce 1962 i studium psychologie na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Když jsem se stal studentem psychologie, dozvěděl jsem se o tom, že v letech 1966 až 1967 pracoval na University of Illinois v Laboratoři pro analýzu osobnosti a skupin založenou Raymondem B. Cattellem. To bylo pro nás tenkrát jméno „číslo jedna“ v psychologii osobnosti.

Když se na katedře psychologie řeklo „Krč“, znamenalo to vedle Zdeňka Matějčka a Josefa Langmeiera i Pavla Řičana. Dodnes mám jeho skripta, která napsal společně s Olgou Hampejsovou, díky kterým jsem pochopil základy faktorové analýzy. Po roce 1989 se stal nejdříve vedoucím Kabinetu psychologie Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů v Praze a pak i ředitelem Psychologického ústavu Československé akademie věd, kde jsme se sešli na jednom pracovišti. Ale za důležitější než zastávané vedoucí funkce, si dovoluji považovat jeho skvělé knihy, které mne – a mnoho jiných – doprovázejí životem. Kdybych směl jmenovat jenom jednu, byla by to „Cesta životem“, která se po zásluze dočkala opakovaných vydání.

Na druhém místě musím zmínit „Psychologii osobnosti“, která – jako „obor v pohybu“ – také vyšla od prvního vydání v nakladatelství Orbis již v roce 1973 v několika přepracovaných reedicích. Ale letošní jubilant „vyoral“ na psychologickém poli ještě úplně jiné hluboké brázdy, například: „Psychologie náboženství“, resp. „Psychologie náboženství a spirituality“, „Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí“, „S Romy žít budeme – jde o to jak: dějiny, současná situace, kořeny problémů, naděje společné budoucnosti“, „Dětská klinická psychologie“ (ve spoluautorství), která také vyšla opakovaně, a „last but not least“ „S dětmi chytře a moudře“.

Jako by se uzavíral jeden kruh: Po svém návratu z USA od Raymonda B. Cattella působil na Fakultě dětského lékařství Univerzity Karlovy, kde se věnoval výuce a výzkumné činnosti v oblasti dětské osobnosti. V posledních letech už se nesetkáváme ani v akademickém, ani univerzitním prostředí, ale v Moravci na Pelhřimovsku na Českomoravské vysočině.

Přeji Ti, milý Pavle, snad i za mnoho bývalých studentů a kolegů, i za Radu Českomoravské psychologické společnosti ještě mnoho radosti ze společenství Tvé rodiny i dalších širších společenství a dobrý pocit z vykonaného díla a smysluplně prožitého života.

Daniel Heller